

WSTĘP

NOWE ZJAWISKA W STUDIACH NAD POLITYKĄ PUBLICZNĄ

Nauka o polityce publicznej jest, podobnie jak przedmiot jej badań, bardzo dynamiczna. W rozwijających się społeczeństwach stale wyłaniają się nowe zjawiska, nowe problemy, które stają się przedmiotem polityk publicznych – czasem na marginesie głównych nurtów, a czasem, niespodziewanie, stanowią trzon działań, są postrzegane jako problemy strategiczne dla danej polityki publicznej. Zmieniają się również sposoby identyfikowania i analizy problemów, a także metody realizacji działań objętych zakresem polityk. W ostatnich latach coraz większe znaczenie zyskują metody odwołujące się do współdziałania wielu aktorów zainteresowanych rozwiązaniem określonych problemów społecznych.

Kolejny zeszyt „Zarządzania Publicznego” obejmuje teksty skupione wokół nowych zjawisk – obejmowanych niszowymi politykami publicznymi – oraz nowych sposobów realizacji tych polityk. Otwiera go tekst, w którym w centrum rozważań Autorzy stawiają problem społecznie odpowiedzialnej polityki publicznej. Grażyna Praweńska-Skrzypek i Grzegorz Baran poszerzają zakres rozumienia odpowiedzialności polityków wobec społeczeństwa, nawiązując do rozwijanej na gruncie przedsiębiorstw idei CSR, klasycznej debaty Carla Friedricha z Hermanem Finerem, oraz współczesnej koncepcji „moralnej polityki publicznej”. Ujawniają główne deficyty społecznej odpowiedzialności organizacji publicznych w Polsce, ilustrując to przykładami dwóch miejskich polityk oświatowych. Pokazują zwłaszcza fasadowość tzw. obiektywnej polityki, skrywającą grę bieżących interesów oraz będącą *de facto* przejawem braku rzeczywistej społecznej odpowiedzialności polityki publicznej. Następnie ilustrują postawy władz w procesie stanowienia i realizacji polityk publicznych na dwóch przykładach: społecznie odpowiedzialnej i nieodpowiedzialnej miejskiej polityki oświatowej.

W dwóch kolejnych artykułach skupiono się na przedstawieniu nowych narzędzi i metod realizacji polityk publicznych. Rozwój nowych technik komunikacyjnych sprawił, że umiejętność wykorzystywania nowych mediów nadała nowy impuls działaniom publicznym. Tomasz Aleksandrowicz zajął się tematyką mediów społecznościowych w polityce publicznej w Polsce. Prezentuje on wyniki badań wykorzystania serwisu Twitter na szczeblu lokalnym. Wynika z nich konkluzja, że lokalni przywódcy polityczni i samorząd terytorialny w niewielkim stopniu korzystają z potencjału serwisu. Z kolei Martyna Basaj

przedstawiła *Mandated Participatory Planning*, stanowiący jeden z najczęściej wykorzystywanych obecnie w Unii Europejskiej instrumentów kształtowania polityk środowiskowych. Zaproponowany został nowy obszar stosowania partycypacyjnego planowania, który umożliwia partnerskie uczestnictwo pracowników administracji publicznej w procesach formułowania polityk publicznych.

Następna grupa artykułów dotyczy nowych zjawisk i ich oddziaływaniu na polityki sektorowe. Michał Wójciak i Róża Różańska zajęli się dwoma zupełnie różnymi zjawiskami o charakterze globalnym, które bardzo silnie oddziałują na politykę gospodarczą oraz kulturalną. Michał Wójciak zainteresował się modą i podróbkami. Moda jest bardzo ważnym instrumentem kreowania rynku. Handel podrzabianymi produktami naraża na wielomiliardowe straty prywatnych przedsiębiorców, rządy poszczególnych państw i społeczeństwa. Autor prezentuje teorię oraz badania dotyczące sprzedaży podróbek wraz z analizą statystyk i przekazów medialnych. Podejmuje też próbę określenia, w jaki sposób polscy konsumenci postrzegają ten problem. Pokazuje, jak różne kraje, w tym Polska, walczą z handlem podrzabianymi towarami.

Punktem wyjścia rozważań Róży Różańskiej natomiast jest obserwacja zjawiska pozwalającego pasjonatom opery na całym niemal świecie uczestniczyć w najlepszych spektaklach operowych. W dobie globalizacji i postępu technicznego obecność nowych technologii w spektaklach muzyki klasycznej powoli staje się normą. Największe instytucje muzyczne wprowadzają ofertę transmisji spektakli do kin, wpływając na repertuar przedstawień operowych. Konsumenci kultury zyskują dostęp do nowego zakresu usług, ale jednocześnie przyjmują nowe postawy wobec usług świadczonych przez tradycyjne instytucje, co przekłada się na schematy działania krajowej polityki kulturalnej. Autorka prezentuje też w artykule wyniki sondaży przeprowadzonych w Wielkiej Brytanii i Polsce w 2014 i 2015 roku, dotyczących postrzegania przez odbiorców jakości i oferty spektakli operowych lokalnych teatrów w stosunku do oferty transmisji kinowych, w kontekście kształtowania polityki kulturalnej w Polsce.

Dwa ostatnie teksty dotyczą szczegółowych problemów polityk oświatowej i kulturalnej. Joanna Borowska zastanawia się, w jaki sposób powinna być realizowana polityka oświatowa, aby szkoła mogła przygotować młodych ludzi do funkcjonowania w zmieniającej się rzeczywistości – wyposażyć ich w umiejętności i kompetencje, dzięki którym będą mogli jako dorośli ludzie odnaleźć się w społeczeństwie i na rynku pracy. Pokazuje, że badacze, praktycy i teoretycy zajmujący się edukacją dowodzą, iż dla wszechstronnego rozwoju uczniów ważne jest świadome angażowanie się dzieci i młodzieży we własny proces edukacyjny i różne aspekty życia szkolnego. Autorka zwraca uwagę na konieczność budowy w szkołach przestrzeni, tak by możliwe było autentyczne zaangażowanie uczniów, oraz ukazuje czynniki przemawiające za promowaniem w szkole aktywnych postaw młodych ludzi i prowadzeniem polityki oświatowej, umożliwiającej im bycie aktywnymi i odpowiedzialnymi uczestnikami życia szkolnego i społecznego.

W ostatnim artykule Sylwia Wrona skupiła się na scharakteryzowaniu rozwoju infrastruktury kulturalnej od początku XXI wieku i jej roli w rozwoju miasta i jego mieszkańców na przykładzie miasta Krakowa. Omówione zostały powołane do życia na przestrzeni kilku ostatnich lat instytucje kultury, finansowane z budżetu miasta i województwa małopolskiego, służące na co dzień mieszkańcom Krakowa.

Grażyna Praweńska-Skrzypek